

10.6.2026

Perustelumuistio määräykseen Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatiminen (VK/12115/2026)

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatiminen -määräykseen on tarkennettu maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden raportointivaatimusta silloin, kun edellä mainittuja suoritteita on hinnoiteltu omakustannusarvosta poiketen.

Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet -osa-alueesta tulee esittää osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelman lisäksi erilliset laskelmat alla olevan jaottelun mukaisesti, jos osa-alue sisältää Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 § 3 momentin mukaisesti omakustannusarvosta poiketen hinnoiteltuja suoritteita:

1a. Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet, jotka on hinnoiteltu omakustannusarvoon, jos näiden tuotot ovat yhteensä vähintään 1 milj. euroa

1b. Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet, jotka on hinnoiteltu alle omakustannusarvon, jos näiden tuotot ovat yhteensä vähintään 1 milj. euroa

1c. Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet, jotka on hinnoiteltu yli omakustannusarvon, jos näiden tuotot ovat yhteensä vähintään 1 milj. euroa.

Erillisiä kustannusvastaavuuslaskelmia edellytetään maksuasetusten valmistelussa ([Valtioneuvoston määräys asioiden käsittelystä valtioneuvoston rahasiainvaliokunnassa, 4.9.2025](#)), jonka vuoksi tarkempi erittely myös kustannusvastaavuuden seurannassa on tarkoituksenmukaista.

Erityislakien perusteella hinnoiteltavista julkisoikeudellisista suoritteista tulee laatia jo voimassa olevan Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatiminen -määräyksen (VK/45525/2025) mukaisesti oma kustannusvastaavuuslaskelma ("Jokaisessa erityislaissa maksulliseksi määriteltyä toimintaa pidetään omana osa-alueenaan.") Erityislain perusteella hinnoiteltavien suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmilla esitettävästä kustannusvastaavuustavoitteesta käy ilmi, mikäli suorite on hinnoiteltu omakustannusarvosta poiketen.

Lausuntopalautteiden huomiointi määräyksen valmistelussa

Lausuntopalautteiden perusteella määräyksen voimaantuloa on muutettu siten, että määräyksen mukaiset kustannusvastaavuuslaskelmat tulee laatia ensimmäisen kerran viimeistään vuoden 2027 tilinpäätöksessä. Määräyksen mukaiset tarkemmat laskelmat on kuitenkin suositeltava esittää jo vuoden

10.6.2026

2026 tilinpäätöksessä, jos viraston seurantakohde- ja kustannuslaskentamallin mahdollistavat.

Jos kirjanpitoyksikkö laatii tarkemmat laskelmat ensimmäisen kerran vuoden 2026 tilinpäätöksessä, ei 1a-, 1b- ja 1c -kohtien mukaisissa laskelmissa tarvitse esittää vertailutietona vuosien 2024 ja 2025 tietoja, eikä vuoden 2027 tilinpäätöksessä vuoden 2025 vertailutietoja. Vastaavasti, jos kirjanpitoyksikkö laatii tarkemmat laskelmat ensimmäisen kerran vuoden 2027 tilinpäätöksessä, ei 1a-, 1b- ja 1c -kohtien mukaisissa laskelmissa tarvitse esittää vertailutietona vuosien 2025 ja 2026 tietoja eikä vuoden 2028 tilinpäätöksessä vuoden 2026 vertailutietoja.

Lisäksi määräykseen on täsmennetty, että raportointivaatimuksen tarkentuminen koskee Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet -osa-aluetta, jos osa-alue sisältää Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 § 3 momentin mukaisesti omakustannusarvosta poiketen hinnoiteltuja suoritteita. Raportointivaatimuksen tarkentuminen ei siten koske suoritteita, jotka on hinnoiteltu omakustannusarvon mukaisesti, mutta joiden toteutunut tuotto on suurempi tai pienempi kuin omakustannusarvo.

Lisäksi euromääräisiä raportointirajoja on tarkennettu siten, että erilliset laskelmat tulee esittää vain, jos 1 a-, 1 b- tai 1 c -kohdan tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa (ks. Määräyksen luku ”Kustannusvastaavuuslaskelman laatimisvelvollisuus ja esittäminen”). Esimerkiksi tilanteessa, jossa maksuperustelain mukaisia julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoja on yhteensä 2 milj. euroa, mutta 1 a-, 1 b- ja 1 c -kohdan tuotot ovat kukin alle 1 milj. euroa, esitetään koko osa-aluetta koskeva laskelma, mutta ei erillisiä laskelmia kohdista 1 a, 1b ja 1 c.

